

במדינה

מות אחרים בארץ. שני קודמינופס יש ראלים, שעברו בחברה, ירדו מן הארץ וי השתקעו בונוצואלה ברוכת-הנפט. 10 קוד- חים נוספים הגישו בקשות להיתר הגירה. ארבע מכוונות-קידוח, ביניהן מכוונת-הענק סופר-111 המסוגלת לקדוח לעומק העולה על 15 אלף רגל, משותקות. המומחה העיקרי של החברה, מייסדה יעקוב נובק, נסע ל- ספרד כדי להחזיר את מכוונת-הקידוח שם. סגל החברה, שגובה 300 איש, עומד לרדת ל-70.

הסיבה לזעזוע לא היתה נעוצה בחוסר אפשרויות בישראל. גרמה לו תופעה טבעית אחרת לגמרי: המלחמה הנואשת בין חברת מקורות לבין חברת סוגל-בונה, שכל אחת מהן מחזיקה 32% בחברה זו. המלחמה בין שני המנהלים, שעירערה את יסודות משק-הנפט של ישראל, היתה רק חלק מ- מלחמה לחיים ולמוות של שני לחייתני ה-



קלמן גלברד ובתו (1946)
בוגד לציונים, בוגד לקומוניסטים

משק ההסתדרותי, שכל אחד רצה להיות השליט היחיד בשולית הנפט הישראלית.

אימפריאליזם המפעלות. מפעלי מים מבצעת רק את העבודה הטכנית. החברה המפקחת על פעולותיה, והמחזיקה למעשה בשדה-הנפט של חלק, על 19 הבארות הי- מטיקות 200 טון נפט ליום, היא חברת מצדה. בחברה זו נערכה המלחמה המכרעת בין השותפים.

לגבי אנשי המשק הפרטי, אין הבדל רב בין שני הלחיתנים, שהשימונו על-חשבון אשראי ממשלתי והשתחררות מתשלום מס- הכנסה. אולם לגבי מנהלי הלחיתנים היתה חשיבות עצומה למאבק זה, כי בתוצאותיו יהיו תלויות עמדותיהם האישיות וכוח של טונם.

בניגוד לסוגל-בונה, שגדל עוד לפני קום המדינה ונבנה בעיקר על-ידי שיטת מסופפת של העדפה ושיחורור ממסים אמיתיים, הרי מקורות היא בעיקר יצירת המדינה. ההסי- תדרות השקיעה בה רק 200 אלף ל"י, אולם יש לה אותו מספר של מניות (33%) כמו לממשלה, שהשקיעה בה (בצורת הלאחאות ללא מועד-פרעון מוגדר) סכום של 80 מיל- יון ל"י. מול מימון אנדי זה, היה גם סוגל-בונה מקופח.

הדבר שנתן למקורות את כוח-המחץ שלה בחוגי הממשלה היתה העובדה ששניים מ- מנהליה-לשעבר הפכו שרים: לוי אשכול ופנחס ספיר. לעומת זאת אין לסוגל-בונה אף שר אחד, ומנהליה-לשעבר לא הגיעו אלא לדרגה של צירים וחברי-כנסת.

אמנם, מקורות הוקמה במטרה מפורשת לעסוק רק במים, ולצורך זה חוסלו כל ה- מתחרים הפרטיים והממשלתיים (כגון תהיל)

• שאר התניות: 32% בידי הסוכנות, 4% בידי יעקוב נובק.

(המשך מעמוד 10)

ישראל, את צרכיו לתוך פיו של האסיר. כשעלה קלמן מן המחתרת, קרה משהו בארץ מולדתו ששינה באופן יסודי את גישתו לבעיה היהודית. הנאצים השמידו את יהודי פולין, וביניהם גם את יהודי פלונסק ומשפחת גלברד. השואה רדפה אחרי הקר- מוניסט החתיק, שלא היה איש-מפלגה אטום, אלא אדם בעל לב רגשני. הוא חיפש פתרון חדש לבעיה היהודית.

טיטו הראשון. לבטים מצפוניים אלה הולידו את המפלגה הקומוניסטית העברית. סגל שפרש מ.פ. ק. פ. ודרש הכרה בי- זכות העם היהודי לסיפוק שאיפותיו הל- אומיות, הקלמוניסטים, כפי שנקראו תח- לה על שם קלמן גלברד, כללו את רוב ה- נוער הקומוניסטי המשכיל של אז, וחלק מן הועד המרכזי של המפלגה. הם היו טיטו- איסטים לפני טיטו עצמו.

חיש מהר התלקחה המלחמה בין שתי המפלגות הקומוניסטיות היריבות. הקומו- ניסטים העבריים, שהתקרבו במידה רבה ל- לחיי (שהתקרבו או מצדם לרעיון של תמיכה סובייטית במחתרת הלוחמת) נשאו את רעיונם גם אל מעבר לגבולות המנדט. גל- ברד נשלח לפולין ולשאר הארצות הקומו- ניסטיות, כדי להסביר שם את הצורך במ- דינה עברית. בין שאר האישים שהכיר אז, היה קומוניסט פולני בשם חלדיסלב גומולקה. איש אינו יכול לקבוע כיום מה היה חלקה של הסברה זו בהכרעה ההיסטורית, שנמלה כעבור שנתיים. כאשר קם אנדרי גרומיקו בארץ והצביע בעד הקמתה של מדינה יהודית, היתה זאת סטירת לחי לפ. ק. פ., נצחון לקומוניסטים העבריים.

אולם לא הם קצרו את הקציר. בעוד שפ. ק. פ. הפכה למקיי והתחזקה מחדש, התפרקה המפלגה היריבה. רוב חבריה הצ- טרפו למפ"ם, כפלג מאורגן. ביניהם היו גלברד, אליעזר פרמינגר ושמחה צברי.

מכתב גורלי. באחת משליחותיו ה- אחרונות חלה גלברד בטיפוס-הבטן, ואחר-כך בשתפת-הריאות. כשהחמיר מצבו הוזמן רש- מית עלידי הממשלה הפולנית לבוא לפו- לין, להחלים שם על-חשבון המדינה. גלברד השאיר את אשתו ובתו בארץ, נתקבל כאורח מכובד בפולין.

אולם לא עברו הימים, והאורח הפך לפתע מוחרם. גלברד עצמו לא הבין את פשר השינוי הפתאומי. רק מאוחר יותר נסתבר כי חוגי קומוניסטיים בישראל שלחו מכתב לקומוניסטים הפולניים, והזירו אותם מפני גלברד הבוגד והפולגן. בודד ומיואש, פנה גלברד ישר אל גומולקה, ביקש את התער- בותו. אולם לפני שפניה זו נשאה פרי, נפל גומולקה עצמו קרבן לטיהור סטאלי- ניסטי. שום קומוניסט פולני לא העז עוד להראות את פרצופו בקירבת החולה.

עירי ומוחרם, רחוק ממשפחתו, ללא אפשרות לצאת מפולין, איבד גלברד כל תקווה. מחלתו החמירה, שמה קץ לחייו בגיל 45.

בהיותו עוד אורח מכובד, ראה כי חזי- רים רועים בבית-הקברות היהודי. הוא דאג כי השלטונות יגדירו את המקום, יקמו בו מצבה לזכר השואה היהודית, על חשבון המפלגה הקומוניסטית המקומית. במותו נק- בר באותו מקום. צאתו הובאה לארץ על- ידי ישראל ברזילי, אז שגריר ישראל בפולין וחבר מפלגתו. הוא ביקש בה כי גופתו תחוסר בדגלי הלאום והמעמד, הצהיר מחדש כי נשאר "נאמן לעמו ולמעמדו".

האשה הנשכחת. השבוע ציינה אסתר גלברד את יום השנה השביעי למות בעלה. אחרי שבתה נישאה, נשארה האשה, שהיתה צלו הנאמן והבלתי-מתלונן בכל ימות חייה, לבדה ובחוסר-כל.

זמן מה ניסתה האשה בת ה-51 לקיים את עצמה בעבודות-בית, שטפה רצפות ו- ניקתה שמשות. אולם אחרי שלקחה בהת- קפת-לב, אסרו עליה הרופאים כל עבודה קשה. היא נשארה בחדר זעיר ועלוב בשי- כונת-שפירא.

חברי בעלה עלו בינתיים לגדולה, הפכו שרים ומנהלי משרדים ממשלתיים. איש מהם לא התעניין עוד באשת חברים המנות. כי קלמן גלברד, דון קישוט שלא היסט מעולם לסטות מקו של מפלגה כשמצפוננו דרש זאת, נשאר גם במותו בין המחנות: קומוניסט ובוגד בעיני הציונים, ציוני ובוגד בעיני הקומוניסטים.

המשק קרב הליתנים

הזעזוע הראשון ירד על חברת מפעלי מים, המבצעת קידוחים בחלק ובכמה מקו-

דוגמא שווחות

Dugma
OVAL CIGARETTES

חיים ז'ונינו בע"מ • BEJARANO BROS. LTD.

20 סיגריות — 370 פרוטה

צרפת שויצריה ארצות-הברית

הן רק שלוש מתוך הארצות הרבות אליהן נשלחים מדי שבוע מינוי החוץ של "העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי, העתון הנקרא ביותר במדינה, המוסר לישראלי בניכר דו"ח נאמן ומלא על כל הנעשה בארץ, בכל שטחי החדשות.

משרדינו החדשים

נפתחו ברח' מוא"ה 42 ת"א
(בין אחד העם לשדרות רומשילד)
סספרי הסלפון 3-61562 נשאר ללא שינוי



ארקיע

קוי תעופה בישראל בע"מ

למדו שפות!

מהר וביסודיות בבית-הספר לשפות "קדימה"
תל-אביב, בני-יהודה 74, טלפון 20314

(א) אולפניות לאנגלית ללימוד מרוכז (2 שעות ביום) למתחילים ולמתקדמים וחוג לשיחה (Conversation) למשתלמים על- ידי מורים מאנגליה.

(ב) קורסים לעברית, אנגלית וצרפתית למבוגרים מכל דרגות הידיעות וקורס מיוחד לשיפור הכתיב העברי.

(ג) קבוצות לאנגלית לתלמידי בתי-ספר ג' ד' ה' ו' ז' ח' יסודיות, ה' ו' ז' ח' תיכוניות.

פרסים והרשמה: מ"9-12 לפנה"צ — 9-3 בערב (פרט ליום ו').